

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАТИВНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

Підвищення життєвого рівня населення та якість життя на Землі супроводжується розширенням потреб у природних ресурсах, зокрема, у різних продуктах і послугах лісу. Ліс відіграє неоціненну роль у житті суспільства і є потужним накопичувачем біологічної маси, одним із основних джерел кисню на Землі, регулятором стоку води, захисником ґрунтів від ерозії, місцем відпочинку людей. Лісове повітря має незначну кількість пилу і хворобливих бактерій, збагачене озоном та іншими корисними виділеннями лісової рослинності, які сприяють відновленню сил людини. Таким чином, лісова галузь і діяльність окремих її підприємств знаходяться на перетині суспільних інтересів, які пов'язані із забезпеченням добробуту суспільства, а також стабільності, безпеки та сталого розвитку галузі.

Так, діяльність підприємств лісового господарства України спрямована на вирощування і догляд за лісами, проте їх платоспроможність безпосередньо залежить від заготівлі і реалізації лісової продукції, обсяги якої визначені щорічними планами лісозаготівель. Основні показники лісогосподарської діяльності представлено в таблиці 1:

Таблиця 1. Основні показники лісогосподарської діяльності в Україні

Назва показника	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Відтворення лісів, тис. га	70,1	67,7	58,0	60,4	63,2
Площа рубок лісу, тис. га	417,0	415,4	382,6	399,3	386,4
Заготівля ліквідної деревини, тис. м ³	17507	18022	18333	19268	19606
Експорт деревини і виробів з деревини, млн. дол. США	1060,6	1144,4	1262,6	1107,2	1131,6
Частка в загальному обсязі експорту деревини і виробів з деревини, %	1,5	1,8	2,3	2,9	3,1
Імпорт деревини і виробів з деревини, млн. дол. США	369,6	416,0	294,5	148,2	196,7
Частка в загальному обсязі імпорту деревини і виробів з деревини, %	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5

Джерело: узагальнено автором за статистичними збірниками «Україна в цифрах» за 2012-2016 рр.

За даними табл. 1 видно, що обсяги заготівлі ліквідної деревини поступово збільшувалися з 17,5 млн. м³ у 2012 році до 19,6 млн. м³ у 2016 році. Також збільшувала частка експорту деревини і виробів з деревини в загальному обсязі експорту з 1,5 % у 2012 році до 3,1 % у 2016 році. Така ситуація пояснюється тим, що реалізація деревини на зовнішньому ринку забезпечує значно більші доходи підприємствам лісового господарства, ніж на внутрішньому. Збільшення експорту деревини може зашкодити не лише інвестиційній привабливості України, але і призводить до збільшення незаконних рубок та крадіжок. З метою переорієнтації експорту з деревної сировини на продукцію ширшого ступеня обробки, створення

більшої доданої вартості на продукцію лісового господарства, деревообробної та меблевої промисловості, забезпечення нових робочих місць населенню, прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» від 09.04.2015 р. № 325-VIII. Даним законом закріплена заборона на 10 років експорт необроблених лісоматеріалів. Заборона вступила в дію для деревних порід, окрім сосни – з 1 листопада 2015 року, а для деревних порід сосни – з 1 січня 2017 року. Проблема в тому, що близько 60 % деревини, що експортується, є технологічною деревиною твердолистяних порід, яку жодне вітчизняне підприємство не в змозі обробити. Також відомі випадки порушення заборони вивозу лісу-кругляка під виглядом деревообробної продукції, коли дещо надпиляний стовбур представляють дровами, або технічними опорами для шахт. Окрім офіційних статистичних показників, суттєвою проблемою в галузі є незаконна рубка дерев та її переробка на нелегальних пилорамах, що викликане важким соціальним становищем та низьким рівнем зайнятості населення. Для посилення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання, що займаються переробкою деревини, а також незаконним обігом зрубаної деревини необхідно, поряд з посиленням дієвості правоохоронних органів, удосконалювати нормативно-правове регулювання та методiku бухгалтерського обліку. Це стосується залучення до облікової системи лісових ресурсів, яка стане основним інформаційним джерелом формування публічної інформації про суб'єктів суспільного інтересу в частині, зокрема, наявності деревних лісових ресурсів та руху продукції з деревини, а також сприятиме належній обачності та упередженню потраплянню контрабандної деревини на ринок України та Європейського Союзу.

Отже, економне, раціональне використання і розширене відтворення лісових ресурсів завжди було предметом особливої уваги зі сторони держави. Проте, в сучасних умовах назріла об'єктивна необхідність в удосконаленні системи регулювання невиснажливого і збалансованого використання лісових ресурсів, з урахуванням інтересів ресурсних галузей та місцевого населення. Тому вирощування лісу повинно спрямовуватись на задоволення потреб сучасності, не наражаючи на ризики потреби майбутніх поколінь, що є основним принципом сталого розвитку галузі. Зміна принципів лісовідновлення і лісовикористання повинна враховуватись під час формування економічної інформації про ці процеси на рівні підприємства в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності і, відповідно, на рівні держави в системі статистичних спостережень. Виходячи з цього, однією з найгостріших проблем стала переоцінка стереотипів господарювання та перехід на концептуально нові засади формування, використання та обліку виробничих активів, в тому числі лісових ресурсів, підприємств лісового господарства.